

סרטן ענק מאוסטרליה פלש לירקון ומאיים על המערכת האקולוגית שלו

מומחים מעריכים כי אדם שרצה להיפטר מסרטנים ממין צ'רקס השליך אותם לנחל, ואלו הסתגלו לסביבה והחלו להתרבות. כעת הם מתחרים עם המינים המקומיים על מקורות מזון

03:55 10.12.2015 [צפריב רינת](#)

ימים לא קלים עוברים על סרטן הנחלים בנחל הירקון. דורות רבים של מין זה מצאו בית בטוח בנחל, אבל כעת הם נאלצים להתמודד עם תושב חדש ומאיים. מדובר בסרטן גדול הרבה יותר שמוצאו באוסטרליה והוא עלול להתחרות עם מינים מקומיים על מקורות מזון ושטחי מחיה ולהוות סכנה לעצם קיומם. הימצאותו של מין זה, הנקרא צ'רקס, מטרידה מאוד את הגופים העוסקים בשימור ושיקום הירקון.

לאחר שקיבלו כמה דיווחים ממטיילים על כך שראו בירקון סרטן גדול-ממדים, יצאו אנשי רשות הנחל ורשות הטבע והגנים לחפש אחר בעל החיים לאורך הנחל. "השתמשנו במלכודות מיוחדות לסרטני נהרות ומצאנו לצערי עשרה סרטנים", מספרת ד"ר דנה מילשטיין, אקולוגית בתי גידול לחים ברשות הטבע והגנים. "כל הפרטים נמצאו בתוך תחומי הגן הלאומי במעלה הנחל, בחלק שהוא פחות מזההם". ההנחה היא שיש עוד סרטנים שלא התגלו בסקר.

צ'רקס, הסרטן הפולש, יכול להגיע לאורך של 35 סנטימטרים ומקורו בנהרות בצפון אוסטרליה. לפני ארבע שנים הוא אותר לראשונה באזור הכנרת וזוהה על ידי ד"ר בלה גליל מהמכון לחקר ימים ואגמים. "זיהינו אותו מאז באופן ספוראדי בכמה אתרים, אבל הירקון הוא מקור המים הראשון שבו הוא מצליח להתבסס", אומרת מילשטיין.

לא הרבה ידוע על התושב החדש של הירקון ועל ההשפעות שיש לנוכחותו, אבל יש סבירות גבוהה שמדובר בעיקר בהשפעות שליליות. "אנחנו כן יודעים שהוא מתחרה עם מינים מקומיים של סרטנים", ציינה מילשטיין. "הוא מוגדר כאוכל-כל ולכן אנחנו חוששים שהוא לעלול לסכן השבה לנחל של דג מהמין נאוית כחולה שאותה תכננו לבצע בקרוב. מדובר במין שהיה קיים בירקון ונכחד. ייתכנו גם השפעות עקיפות מפעילותו ובהן עקירת צמחים. שינויים כאלה בבית הגידול הטבעי יכולים להשפיע על עוד מינים. אנחנו מתייעצים עם מומחים נוספים כדי לקבל עוד מידע".

היבוא של הצ'רקס לישראל הוא חוקי ומגדלים אותו בכמה מקומות. מדובר בסרטן מבוקש בקרב בעלי אקווריומים ובארצות מסוימות הוא משמש גם לאכילה. עם זאת, גם בעלי האקווריומים יודעים שסרטני הצ'רקס עלולים להפוך למטרד ולסכן את שכניהם. יכול להיות שזו היתה גם הסיבה להשלכתם לירקון.

ברשות הנחל וברשות הטבע והגנים מעריכים שאדם שגידל סרטנים החליט להיפטר מהם לאחר שגידולם הפך בעייתי והשליך אותם למים. "מה הוא חשב לעצמו?", שאל אתמול מנהל רשות הנחל, דוד פרגמנט, "שהוא יכול להיפטר מבעיה שיש לו על ידי פגיעה במקום שאנשים אוהבים לטייל ולבקר

בו?"

ברשות הטבע והגנים מנסים כעת לגבש פתרון לאיום החדש. מילשטיין נעזרת, בין השאר, במודל מיוחד של תפוצה והתרבות בעלי חיים שאמור להעריך מהי יכולת ההתפשטות של הסרטנים וכמה זמן ואילו משאבים יידרשו כדי ללכוד אותם באופן שיטתי ולסלקם מהנחל. לדבריה, ייתכן שיידרש מאמץ רציף של כמה שנים כדי להסיר את המין הפולש המסוכן מהירקון. בנוסף חושבים ברשות הטבע והגנים על האפשרות להציע למשרד החקלאות לשקול מחדש את ההיתר לייבא סרטנים אלו לישראל ובכך למנוע נזקים בעתיד.

הצ'רקס אינו הפולש היחיד בירקון. לפני שלוש שנים וחצי איתרה מילשטיין בנחל מין לא מקומי של חסילון (שרימפ). עדיין לא ידוע כיצד הוא הגיע לירקון, אבל ברור שמאז בואו הוא התרבה והתפשט. בנוסף אותר בנחל מין פולש של חילזון. ההשלכות האקולוגיות של נוכחות מינים אלה עדיין לא ברורות ואין כיום שיטה יעילה לעצור את התפשטותם.